

Kinderopvang in Suriname

‘CULTURELE VERSCHILLEN ZIJN HIER TOTAAL GEEN ISSUE’

Aan de Keizerstraat in Paramaribo staan de synagoge Ne Ve Salom en de moskee van de Surinaams-Islamitische Vereniging gebroederlijk naast elkaar. Ze vormen hét symbool van de Surinaamse verdraagzaamheid, een symbool waar de Surinamer toeristen graag op wijst. Want terwijl in Nederland de discussie over de ‘kloof’ tussen allochtoon en autochtoon fel wordt gevoerd, wordt in ‘switi Sranan’ culturele tolerantie met de paplepel ingegoten. TEKST EN FOTOGRAFIE: KOEN-MACHIEL VAN DE WETERING

Het is acht uur 's ochtends aan de Blaasmanstraat in Paramaribo, als de laatste peuters door hun ouders worden afgezet en Virginia Mangoensoewito, directrice van peuterschool Esmée (2- tot 4-jarigen), het startsein geeft voor het dagelijkse ochtend-ritueel. Hand in hand komen de 120 peuters uit hun lokalen gelopen en stellen zich in

gelid op voor de vlaggenmast. Dan wordt, onder het zingen van het volkslied, plechtig de Surinaamse vlag gehesen. Om twaalf uur 's middags, als de peuterschool sluit, zal de vlag weer zorgvuldig worden gestreken.

Flexibel

‘Eigenlijk hijsen we in Suriname de vlag pas

vanaf de kleuterschool’, zegt de energieke Mangoensoewito. ‘Maar ik doe het nu al, om de kinderen er alvast aan te laten wennen en ze de discipline bij te brengen eerbiedig te staan. Bovendien is het een goed middel om de ouders erop attent te maken dat de school stipt om acht uur begint.’ Al lijkt dat niet direct noodzakelijk: de meeste kinderen zijn

COLUMN

Een koopje

Goede doelen zijn soms big business, begrijp ik. Bij weer zo'n avondvullende tv-show blijf ik me echter altijd afvragen: 'Wat kost dat niet allemaal? Komt al het geld wel terecht waar het behoort te komen?'

Dan kom je Vishal Gai tegen. Vishal is tijdens mijn vakantie mijn gids in New Delhi. Na de bekende vragen denk ik hem in het zangerige Indiaas-Engelse betoog ineens in perfect Nederlands 'kinderen van morgen' te horen zeggen. 'Kinderen van morgen', klopt dat? Ja, dat klopt. Vishal is bestuurslid van de Nederlandse Stichting Kinderen van Morgen. Een Indiase toeristische gids bestuurslid van een Nederlandse stichting? Vertel het verhaal, Vishal.

Vishal is de drijvende kracht achter een project dat gericht is op de scholing van meisjes tot 12 jaar in het Noorden van India (Haryana en Rajasthan). Er zijn nu verschillende projecten waar meisjes leren voor een toekomst, een betere toekomst.

Tijdens een van zijn tochten als gids liep hij Daniëlle Brink tegen het lijf. Die maakte hij enthousiast voor zijn droom: alle meisjes naar school. Geen grootse toestanden, maar kleinschalige praktische projecten voortkomend uit de lokale gemeenschappen. Daniëlle Brink nam het initiatief voor de oprichting van de Stichting Kinderen van Morgen, die geld bij elkaar haalt voor heel basale dingen als tafels, stoelen en leermiddelen.

Als je bijna 20 jaar in de kinderopvang werkt, wil je graag weten hoe die meisjes aan hun toekomst werken. Want in de kinderopvang zijn we ook bezig met het leggen van de basis voor de toekomst van kinderen. Ik zie meisjes die vol enthousiasme de lessen volgen. Kinderen die enthousiast zijn voor onderwijs! Toen kwam de grote klap. Vishal Gai: 'Het kost 175 euro per jaar om een meisje een jaar onderwijs te geven.'

Ik ben om. 175 euro is een koopje. Het moet voor een bedrijf toch mogelijk zijn een hele klas te sponsoren? Denk je eens in, je geeft twintig meisjes kans op een toekomst. Een betere toekomst!

Marjan Schut, *directeur Hop Marjanneke*

P.S. Belangstelling? Meer informatie op www.kinderenvanmorgen.nl

ruim voor die tijd binnen. Sommige ouders moeten namelijk al om zeven uur op hun werk zijn en komen hun kinderen rond half-zeven brengen. Ook in haar sluitingstijden is Esmée uitermate flexibel: sommige kinderen blijven tot drie uur 's middags.

Feestdagen

Na de ochtendparade leiden vier in roodbruine outfits gehulde medewerksters de kinderen terug naar hun lokalen. Ze worden hierbij geassisteerd door twee stagiaires die, om hun status te verduidelijken, geheel roze kleding dragen. Ook de kinderen vormen een bont geheel: zo'n beetje elke bevolkingsgroep is op de peuterschool vertegenwoordigd. 'Creolen, Hindostanen, Javanen, Chinezen en Brazilianen, bij ons zitten ze allemaal', zegt Mangoensoewito met een mengeling van trots en vanzelfsprekendheid. Zelf is ze Javaans en moslim, maar ze heeft er geen enkel probleem mee om op school bijvoorbeeld ook het kerstfeest of het Hindostaanse Holi Phagwa te vieren. Beide zijn nationale feestdagen, net als (het vooral voor creolen belangrijke) Ketu Koti, de viering van de afschaffing van de slavernij. 'Alleen als ouders pertinent niet willen dat hun kind aan een viering meedoet, houden we het kind afzijdig', legt Mangoensoewito uit. 'Maar dat komt zelden voor.'

Gelijk

Ook mevrouw Chan Jon Chu, lerares van kleuterschool Sophie aan de Wagenwegstraat, zegt wat feestdagen betreft de richtlijn te hanteren 'alles' te vieren. 'We maken er gewoon

een gezellige dag van. Het hoort bij onze cultuur dat we samen kunnen leven, en dat leren we onze kinderen al vanaf de schoolbanken. Bij Holi Phagwa bijvoorbeeld leggen we de kinderen uit dat die feestdag bestaat om de overwinning van het goede op het kwade te vieren. En gaat elk geloof daar eigenlijk niet over? Als je het zo bekijkt, zijn alle religies hetzelfde.'

Virginia Mangoensoewito

Ochtendgebed

Dezelfde ontspannen houding houdt Chan Jon Chu erop na als ze bidt voor het begin van de les. 'Ik ben zelf niet christelijk, maar ik heb lang op een rooms-katholieke school gewerkt en ben zo aan dat ochtendgebed gewend geraakt. Of de kinderen christelijk zijn? Dat weet ik niet, daar vragen we ook niet naar. Dat bidden doen we alleen om de Heer te vragen of Hij ons wil begeleiden in ons werk.'

Vanzelfsprekend

Ook de Nederlandse Eline van den Berg, orthopedagoog bij Stichting Tana en samen met haar man al vijf jaar werkzaam in Suriname, bevestigt het gemak waarmee Surinamers hun onderlinge culturele verschillen tegemoet treden. 'Multiculturaliteit is hier eigenlijk helemaal geen issue. Het gaat gewoon vanzelf. Iedereen spreekt met elkaar, iedereen gaat met elkaar om. Zo worden feestdagen van de ene bevolkingsgroep ook door andere groepen gewoon meegevierd. Alleen dan zonder deel te nemen aan de bijbehorende rituelen. Want die rituelen zijn natuurlijk bepalend voor je geloof, dus die kun je nooit

SURINAAMS ONDERWIJS IN HET KORT

In Suriname geldt een leerplicht van 7 tot 12 jaar. Kinderen gaan eerst naar de kleuterschool (4 tot 6) en vervolgens naar het Gewoon Lager Onderwijs (6 t/m 12). De meeste 'leerscholen' zijn overheidsinstanties, maar er zijn ook enkele particuliere basisscholen. Meestal beschikken deze particuliere scholen ook over een eigen kleuterschool. Voordat de kinderen naar de kleuterschool gaan, kunnen ouders ervoor kiezen ze in een crèche (0-2) of een peuterschool (2-4) te plaatsen. In deze sector zijn veruit de meeste instellingen particulier. Slechts een klein deel wordt beheerd door de overheid.

echt samen doen. Maar verder leeft de discussie allochtoon-autochtoon zoals wij die in Nederland kennen, helemaal niet. Verdraagzaamheid wordt door iedereen als belangrijk gezien.'

Schone kleren

Het is niet het enige culturele verschil dat Van den Berg heeft opgemerkt. Zo is hygiëne voor

KOSTEN

In Paramaribo kost een peuterschool van de overheid 20 à 25 Surinaamse dollar per kind per maand (10 SRD is ongeveer 3 euro). De particuliere peuterscholen vragen tussen de 60 en 100 SRD. Ouders moeten dit bedrag zelf opbrengen: werkgevers dragen niets bij en ook de overheid geeft geen tegemoetkoming. Wel bestaat de mogelijkheid kinderbijslag aan te vragen. Maar dit bedrag is zo laag en de aanvraagprocedure zo tijdrovend dat de meeste ouders zich de moeite besparen. Toch is particuliere kinderopvang niet alleen voor de allerrijksten weggelegd. 'We hebben hier alle lagen, zowel geschoold als ongeschoold', zegt Chan Jon Chu. 'De ouders zijn zeker niet allemaal welgestelden.' Ook Mangoensoewito geeft aan dat alle inkomensgroepen in haar klantenbestand vertegenwoordigd zijn. 'We zitten hier in een echte middenstandsbuurt, dus daar hou ik rekening mee in mijn prijzen.'

Surinaamse ouders heel erg belangrijk. 'Als ouders hun kind komen ophalen van een peuterschool en dat kind heeft een vies shirt aan, dan zullen ze daar zeker wat van zeggen. Andersom sturen ze jouw kind, als dat met hun kind is komen spelen, ook niet graag vies naar huis. Een Nederlandse ouder zou zeggen: wat maakt het uit, als een kind speelt wordt het vies en thuis trek ik het wel schone kleren aan. Maar Surinaamse ouders benadrukken dat je niet moet vergeten 'schone kleren te zetten', zodat ze je kind kunnen verschonen voordat je het komt ophalen.'

Not done

Ook qua werk merkt Van den Berg dat Surinamers en Nederlanders ondanks het ontbreken van een taalbarrière toch behoorlijk van elkaar verschillen. Stichting Tana richt zich op vroegtijdige schoolverlaters en probeert die, onder andere met een opleiding tot peuterleidster, gericht aan een geschikte baan te helpen. Een mannelijke student die interesse had in deze opleiding, moest Van den Berg echter adviseren liever voor thuiszorg te kiezen. Want bij de crèches en peuterscholen waar ze stagiaires probeert te plaatsen, zou ze zo'n mannelijke kandidaat waarschijnlijk aan de straatstenen niet kwijt kunnen. 'Een mannelijke peuterleider is in Suriname totaal not done. Er zouden zelfs ouders zijn die daarover zouden klagen.'

Netjes groeten

Ook qua opvoeding zijn de verschillen tussen Suriname en Nederland aanzienlijk. Van den Berg: 'In Suriname is het heel belangrijk dat je kind beleefd is en altijd netjes de juf groet. De nadruk ligt op gehoorzaamheid en volgzzaamheid. Een overlegcultuur met je kind, zoals we dat in Nederland kennen, heb je in Suriname niet. Mondigheid wordt minder gewaardeerd, zeker op school. Maar aan de andere kant worden kinderen in bijvoorbeeld Hindostaanse en Javaanse gezinnen vaak erg verwend.'

Controle

Of de Surinaamse manier van opvoeden aansluit op de pedagogische methoden in de peuterscholen, is een vraag die in ieder geval niet door de Surinaamse overheid beantwoord wordt. Want controle op de Surinaamse kinderopvanginstellingen ontbreekt volkomen. Of het nu gaat om brandveiligheid, sanitaire voorzie-

BOOMING BUSINESS

Sinds de regering Venetiaan vlak na de verkiezingen van 2005 besloot de Surinaamse olieprijs beter te doen aansluiten op die van de wereldmarkt door de overheidssubsidies op brandstoffen af te schaffen, is het prijspeil in Suriname flink gestegen. Hierdoor werden meer ouders gedwongen te gaan werken en is het aanbod aan particuliere peuterscholen sterk toegenomen. Ook 'oppashuizen' en instellingen voor naschoolse opvang schoten als paddestoelen uit de grond. Waren er in 2000 nog zo'n 116 kinderopvanginstellingen, inmiddels ligt dit aantal naar schatting ergens tussen de 150 en 200. Voorstanders van deze ontwikkeling zeggen dat de kwaliteit van de kinderopvang door de grotere concurrentie een positieve impuls heeft gekregen. Tegenstanders echter stellen dat het gebrek aan regelgeving misstanden in de hand werkt. Want hoewel een Wet op de Kinderopvang klaarligt om door de Nationale Assemblée beoordeeld te worden, is op dit moment controle op deze instellingen nog geheel afwezig. Zo kan het voorkomen dat op een groep van dertig peuters slechts één leidster aanwezig is. Ter vergelijking: in Nederland geldt een wettelijk maximum van twaalf kinderen.

ningen of het opleidingsniveau van de leidsters: eigenlijk komt het erop neer dat elke instelling zelf mag bepalen welke maatstaven ze hanteert. Maar dat wordt in het toch al niet overgereguleerde Suriname niet als een groot probleem beschouwd. Mangoensoewito: 'Zelf vind ik dat je een pedagogische achtergrond moet hebben om dit werk te kunnen doen. Heel veel ouders kijken daar ook naar: ze plaatsen hun kind natuurlijk niet bij je als ze het gevoel hebben dat hun kind bij jou niet in goede handen is.' Ook Chan Jon Chu is een pleitbezorger van vrije marktwerking: 'Er is inderdaad geen inspectie. Maar die is ook niet nodig. Want ouders letten zelf wel op. Ze zetten je kind alleen bij je als je school daadwerkelijk goed is.'